

Manndalen Jeger- og Fiskerforening

Forprosjekt

- Tittel: Utbedring av gyteforhold i tidligere kanalisert vassdrag, Manndalselva, Kåfjord.
- Eier: Manndalen Jeger- og Fiskerforening, MJFF
- Berørte parter: Grunneiere, Kåfjord Kommune, Troms og Finnmark fylkeskommune, Norges vassdrags- og energidirektorat, NVE og Manndalen Jeger- og Fiskerforening, MJFF
- Formål: Danne grunnlag for et prosjekt der NVE, sammen med de berørte parter, skal utbedre tidligere kanalisert vassdrag med formål å gjenskape gyte- og oppvekstområder for villfisk.

Historie

På 60-tallet ble store deler av Manndalselva fra utløpsområdet og opp til Fossekulpen forbygd og kanalisert. Det samme skjedde med strekningen fra Øverfossen til Banol bru, hvor omtrent 80 prosent er sterkt berørt. Inngrepene i elva har avsnørt viktige oppvekstområder og gjort hovedløpet til et mer uproduktivt oppvekstområde for fisk. Langs en samlet strekning på omtrent fem kilometer er kantvegetasjonen fjernet langs vassdraget. Dette er i hovedsak sammenfallende med forbygningene. Noe av kantvegetasjonen er i dag reetablert, men mye mangler. I disse områdene er store deler av arealene langs elva oppdyrket.

Forvaltning

Manndalen Jeger- og Fiskerforening, MJFF, er av rettighetshaverne valgt som organ for forvaltning av fisket i elva. På bakgrunn av dette ønsker foreningen blant annet å jobbe for å gjenåpne en del av de gamle elveløpene på strekningen fra Øverfossen til Banol bru, og fra elveutløpet til Fossekulpen

Forslag til tiltak

MJFF ønsker at NVE på best mulig måte skal prøve å gjenskape gyteområder for artene som naturlig befinner seg i vassdraget. Dette bør gjøres ved at deler av tidligere elveløp gjenåpnes helt eller delvis, alt etter hva som er mulig for å unngå skader på eiendommer og dyrket mark. Det bør bygges flere terskler og kunstige øyer i elveløpet for å senke hastigheten på vannet og dermed danne flere gyte- og beiteområder. Elveløpet bør beplantes for å gi bedre mattilgang for fisken.

Fra rapport om «*Vurdering av oppvekstforhold og oppvandringsmulighet for anadrom fisk i Manndalselva i Troms 2004*», av biolog Audun Rikardsen, har vi tatt med følgende anbefaling:

«Det anbefales at det gjennomføres ytterligere restaureringstiltak på den kanaliserte strekningen, spesielt på bakgrunn at anadrom fisk nå har bedre mulighet å etablere seg i øvre deler av elva. Deler av den øvre elva har fortsatt et lavt potensial som oppvekstområde for yngel av laksefisk grunnet kanalisering.»

Laksetrapp ved Fossekulpen, Notkulpen, er i dag under utbedring, og trappa ved Øverfossen står også på planen for utbedring. Disse tiltakene til sammen vil øke reproduksjonsområdet for laksefisk til å gjelde hele vassdragets lengde på 23 kilometer.

Manndalen Jeger- og Fiskerforening

Åpning av tidligere elveløp og bekker, se kart "Bilde 1, start ved Banul bru"

- Åpne for gjennomstrømning fra hovedelva, pkt 1, til Aitegállunjárga og Aitegállusuolo, med utløp til hovedelva, pkt 2.
- Modifisere innløp ved pkt. 3 og utløp ved pkt. 4, slik at fisk kan gå inn og ut av dette vannsystemet

Se kart "Bilde 2"

- Åpning av innløp ved pkt. 5 for gjennomstrømning til utløp ved pkt. 6, Cuoppogieddi. Her må det spesielt avklares med grunneier pga. frykt for utvasking ved driftsbygning.
- Det må vurderes om det lar seg åpne opp for vann inn til Njirranfjeldbma ved pkt. 7. Utløpet ligger ved pkt. 9. Det har fra gammelt av vært et stort vannsystem i dette området, og er det delvis i dag også.

Se kart "Bilde 3"

- I området ved pkt 8, nedenfor Váddjá bru, eller like ovenfor brua, bør det åpnes opp for vanntilførsel til Nibefjeldbma og Njirranfjeldbma som har felles utløp ved pkt. 9. Et eventuelt innløp til dette vannsystemet vil komme til å krysse kommunal- og privat vei. Ved krysningspunkt Njirranfjeldbma og kommunal vei, er det allerede skiftet ut stikkrenner med stor dimensjon for å optimalisere vannføring i gytebekken Njirranfjeldbma.
- Innløpet ved pkt 10 bør senkes og optimaliseres for tilførsel til Guvtesjohka i Ravra, med utløp ved pkt. 11. Her må innløpet begrenses på grunn av oversvømmelsesfare i bygninger like ved vannveien i flomtiden
- Vannsystemet som er bundet sammen med pkt. 12, 13 og 14, ønskes åpnet. To alternativer for innløp er pkt. 12 og/eller 13, med utløp i pkt. 14, Skuole

Se kart "Bilde 4"

- Innløp ved pkt 15 modifiseres for få vanngjennomstrømning til Rehkuvdno, med utløp ved pkt 16, som også må repareres.
- Pkt 17 forbedres for å få tilgang til bekkeløp ved Cáhcesuolo
- Innløp fra pkt 18 åpnes for å få inn vann til tidligere gyteområde i systemet med utløp ved pkt 18.

Fremdrift

1. Manndalen JFF utarbeider forslag til tiltak og presenterer det for Kåfjord kommune
2. Kåfjord kommune avklarer tillatelser fra grunneierne og legger til rette for tilgang på steinmasser fra tunnelprosjektet i Nordnesfjellet. MJFF har allerede sendt inn søknad om reservasjon av massene.
3. Troms fylkeskommune får tilsendt dokumentet for godkjenning
4. Etter godkjenning av fylkeskommunen sendes forprosjektet NVE for videre prosjektering.

Økonomi

I følge NVE v/Sturla S. Vik, kan NVE fullfinansiere selve hovedprosjektet. Oppstart forventes i 2020. Detaljene rundt det med finansiering og oppstart avgjøres av NVE. MJFF kan bidra med betydelig dugnadsinnsats på områder hvor vi har kapasitet og kompetanse på.

Vedlegg:

Kart med henvisninger

Eldre kart som viser tidligere elveløp

Manndalen Jeger- og Fiskerforening

Odd Isaksen

Leder av fiskestellsutvalget for Manndalen Jeger- og Fiskerforening

Tonas veg 2

9021 Tromsdalen

Tlf 99 63 09 54

Kilder:

Fylkesmannen i Troms 2000. Verdier i Mandalselva, Kåfjord kommune, Troms. Utgitt av Direktoratet for naturforvaltning i samarbeid med Norges vassdrags- og energidirektorat. VVV-rapport 2001-26. Trondheim

Evaluering av celleterskler som avbøtende tiltak. Jo Vegar Arnekleiv, NTNU Vitenskapsmuseet. Rapport Miljøbasert vannføring 6 2012.

Vurdering av oppvekstforhold og oppvandringsmulighet for anadrom fisk i Mandalselva i Troms 2004 av Audun Rikardsen, Norsk institutt for naturforskning, Tromsø NINA-notat 2005